

STELLING: Het zwijnenbeheer moet

Jaarlijks wordt 80% van de zwijnen op de Veluwe afgeschoten. De Tweede Kamer vindt dit absurd en vroeg om onderzoek naar een ander zwijnenbeheer. Tegelijkertijd trekken zwijnen steeds vaker vanuit Duitsland het land in, waardoor stemmen opgaan om ook het nulstandbeleid buiten de Veluwe en de Meinweg maar eens ter discussie te stellen. Is het beheer van de zwijnenpopulaties te rigide en moeten we het loslaten?

Jasja Dekker, Zoogdiervereniging

“Nulstandbeleid niet nodig”

> “IK DENK NIET dat volledig loslaten van het zwijnenbeheer gaat werken. Niet voor het zwijn en niet voor ons. Je zult ze in het hele land terugvinden en dat is niet altijd gewenst. Wel pleiten wij er voor om het huidige beheer los te laten. Het nulstandbeleid vinden wij bijvoorbeeld niet nodig. Er zijn heel veel gebieden waar een goede populatie van wilde zwijnen zou kunnen ontstaan en dat heeft een positief effect op de natuur. Het omploegen van de grond zorgt bijvoorbeeld voor kiembedden voor allerlei planten en er is een snellere mineralisatie van de bodem. Burgers vinden zwijnen in de omgeving trouwens erg leuk. Kijk maar hoeveel mensen er afkomen op de zwijnen van de Veluwe. Het is een woest en spannend dier. Natuurlijk is er een groep mensen minder enthousiast, zoals agrariërs. Die zijn bang voor dierziekten. En ook al is de kans daarop heel klein, de effecten als zo'n ziekte zich verspreidt, zijn groot. En de angst is er nu eenmaal, rationeel of irrationeel. Daarom willen we ons wel aan bepaalde aangewezen gebieden houden, zoals in onze kanskaart beschreven is. Daarbij willen we een aantal middelen inzetten om de dieren te sturen, zoals het inzetten van jagers op landbouwgebied. Om het beheer echt los te laten zijn er nog teveel vragen onbeantwoord. Je kunt je afvragen of het huidige nulstandbeleid en het jaarlijks afschieten werkt. Ik denk van niet. De aantallen blijven nu ook toenemen. Er zijn boeken volgeschreven met modellen en verwachtingen en de meningen zijn verdeeld. Het is hoog tijd om de modellen en verwachtingen te testen. Waarschijnlijk stelt zich bij het stoppen van

afschieten wel een natuurlijk evenwicht in. Maar is dat evenwicht bij terreineigenaren of agrariërs gewenst? We weten het niet.”<

Bas Worm, Fauna-adviesbureau 'WormAdvies'

“Eerst laten wennen aan het edelhert”

> “EEN SPANNENDE STELLING en makkelijk te realiseren, maar ik heb er een hard hoofd in. Er is geen draagvlak onder de bevolking om het zwijnenbeheer echt los te laten. In de praktijk is het al moeilijk om een soort als het edelhert toe te laten buiten de Oostvaardersplassen en die vormt niet eens een extra veterinair risico, terwijl het wild zwijn bijvoorbeeld varkenspest kan overdragen.

Ik heb wel een zwak voor het wild zwijn. Het is een wroeter die een unieke bijdrage levert aan ons ecosysteem, maar het beheer loslaten, daar wordt het zwijn niet gelukkig van en wij ook niet. Mensen willen niet geconfronteerd worden met omvallende en creperende zwijnen als het voedselaanbod eens minder is. Het beheer bij wijze van experiment op gedeelten van de Veluwe loslaten, kan volgens mij wel. Dan is het minder erg als de aantallen eens oplopen en bij een mastloze herfst de populatie instort. Buiten de Veluwe, waar iedereen wil wonen, werken en zo veilig mogelijk wil rijden, daar waar boeren al bij een edelhert beginnen te piepen, kun je niet zeggen 'laat de zwijnen maar komen'.

Ik vind het nulstandbeleid achterhaald, dit stamt uit de Nota Jacht en Wildbeheer van 1993. Ik geloof dat er best andere leefgebieden dan de Veluwe en de Meinweg zijn waar zwijnen en edelherten prima kunnen leven. Maar het

Losgelaten worden

lijkt het me lastig die gebieden onder controle te houden, doordat zwijnen per nacht wel 50 kilometer kunnen lopen. En Nederlanders willen de boel nu eenmaal graag onder controle houden.

Op dit moment zou ik met het beheer een pas op de plaats maken en de zwijnen nog even tot de huidige gebieden beperken. Laten we eerst zorgen dat mensen wennen aan de aanwezigheid van het edelhert. Als dat goed gaat, kunnen we kijken of we het wild zwijn wat meer ruimte kunnen geven in Nederland.” <

Gerrit Jan Spek, Spek Fauna-Advies

“Is dat wel zo goed voor de biodiversiteit?”

> “ONZE NATUUR IS niet zo robuust meer, dus het wild zwijn zijn gang laten gaan in een multifunctioneel landschap, heeft nogal wat consequenties. We kunnen wel zeggen ‘de natuur regelt alles zelf’, maar zwijnen zijn dermate vindingrijk en het voedselaanbod is door de mens zo hoog geworden, dat je je af kunt vragen: Zit daar nog wel een rem? Als je niets doet in het beheer krijg je hoge dichtheden herbivoren en wilde zwijnen. Is dat wel zo goed voor de biodiversiteit? Er ontstaat een evenwicht, maar dat is het effect van die specifieke leefomgeving. De natuur kent allerlei evenwichten en we weten dat die evenwichten niet statisch zijn. Nederland is dichtbevolkt. Het wild zwijn is hartstikke leuk, maar op het moment dat ‘ie in de achtertuin komt, dan denk ik dat de meeste mensen wat anders gaan denken. Zelf vind ik dat er iets ontbreekt als het wild zwijn niet in een natuurgebied of moeras rondloopt. Het is het enige dier met een schoffel aan de snuit, dus hij heeft een belangrijke rol te vervullen. Alleen hij gebruikt die schoffel weleens verkeerdt.

Het draagvlak houden voor de zwijnen, vraagt maatwerk. Ga niet van buitenaf zeggen wat wel of niet mag. Als er in bijvoorbeeld een Brabants natuurgebied draagvlak is voor een beperkte hoeveelheid wilde zwijnen of edelherten, laat dan die mensen die daar belang bij hebben en die er verantwoordelijk voor zijn, gezamenlijk iets uitvoeren waar iedereen tevreden mee is.” <

Marcel Vossestein, oud-voorzitter natuurbeschermingscommissie KNNV

“Zwijnen doen nu niks anders dan vluchten”

> “IK VIND DAT we zwijnen binnen een begrensd gebied zelf moeten laten bepalen met hoeveel ze er kunnen leven. Nu worden er zoveel afgeschoten dat ze een maximale voortplantingsprikkel hebben. Er worden nu gemiddeld meer dan zes biggen per zeug geboren, terwijl dat in de jaren '90 nog 2,2 was. Vervolgens worden er weer heel erg veel afgeschoten, waardoor er elke jaar weer meer onervaren dieren komen die weer bejaagd worden, met extra schade en wildaanrijding tot gevolg. Ook de begrazingsfunctie van het dier komt nu niet tot z'n recht, ze worden steeds samengedreven en gebruiken nog maar enkele plekken om voedsel te zoeken, er is geen evenredigheid meer. Veel zoelplekken worden niet meer gebruikt, bekende wildwisesels worden niet meer gebruikt, die dieren doen nu niks anders dan vluchten. De jacht zoals die nu plaatsvindt, is echt desastreus. Ik pleit ervoor om alleen nog reactief te jagen, vergelijkbaar met de Oostvaardersplassen. Maar ik ben er niet voor om het wild zwijn overal toe te laten. Zo'n groot dier kun je in een dichtbevolkt land niet overal laten lopen.” <

Johan Cronau, Provincie Gelderland

“Niet loslaten, maar maatwerk”

> “DE PROVINCIE GELDERLAND en ik zijn het niet een met deze stelling. Zwijnenbeheer loslaten, nee, maar we passen momenteel wel ons huidige beheer aan naar maatwerkbeheer op de Veluwe. In het verleden is voor de hele Veluwe bepaald hoeveel zwijnen daar kunnen rondlopen, maar die bepaling is onder andere door toename van voedsel achterhaald. We zijn het gebied nu aan het opknippen in zones. In bepaalde zones houden we de stand zoals het was, maar in andere laten we de zwijnenstand oplopen. Dat zijn bijvoorbeeld zones met minder risico en minder overlast voor de landbouw, aangrenzende bewoners en het verkeer. Ook willen we afhankelijk van de voedselrijkheid van het jaar meer of minder dieren afschieten. Het beheer is dus variabel geworden en dat willen we de komende jaren blijven volgen. Als dingen goed gaan, kun je ze ook langzamerhand meer loslaten. We gaan op bepaalde plekken wel die standen laten toenemen, maar we willen de hand aan de kraan houden. Als het misgaat willen we kunnen ingrijpen. Dus langzaam laten toenemen en kijken hoe het uitpakt. Ook kan ik me voorstellen dat we zelfs afschotvrije zones op de Veluwe instellen. Voor de hele Veluwe is dat geen optie. Er staat geen hek om het gebied en als de aantallen drastisch toenemen, dan hollen de zwijnen massaal de Veluwe af. Met als gevolg dat we het nulstandbeleid buiten de Veluwe niet meer kunnen handhaven. Wij zijn er niet voor om zwijnen in heel Gelderland of zelfs heel Nederland toe te laten. Het nulstandbeleid is een gemaakte afspraak waar we ons aan houden, met name vanwege de veterinaire risico's. Wel kijken we naar een leefgebied bij Nijmegen en Groesbeek. Dit grenst aan een al bestaand leefgebied in Duitsland. Een uitbreiding van dat leefgebied is mogelijk en ook op de Veluwe breiden we het leefgebied lichtelijk uit.” <

Wilt u meedebatteren of een ander onderwerp aansnijden? Mail naar: redactie@vakbladnbl.nl

---